

Vät tác giả: Nhà văn Đào Hi&#u, sinh năm 1946 ở tỉnh Bình Định, gia nhập Đoàn Công sứ năm 1968.

Tham gia phong trào sinh viên miền Nam chống Mỹ, sau năm 1975 ông làm việc tại báo Tuổi Trẻ và NXB Trẻ. Năm 2008, ông công bố trên mạng hình ký "Lộc Độc lập", gây nhiều tranh luận.

Có vẻ như "Độc lập" và "Nhân dân" là hai phạm trù rất gần gũi, rất thân thiết, có quan hệ máu thịt với nhau, thậm chí không thể tách rời nhau. Tuy hàng ngàn năm rồi, nhiều người đã hiểu như vậy, đã cảm nhận như vậy.

Tôi sẽ không viết độc lập như dòng chữ có vẻ nghịch lý sau đây nếu không sẵn lòng chấp nhận "công sứ". Sự kỳ quái của chữ đó đã đánh thức mọi phản kháng trong tôi, làm chúng ta viết mạng và viết luôn những nghĩ khác. Và một trong những phát hiện bàng hoàng nhất là: Độc lập và Nhân dân là hai thực thể có khả năng trở thành thù địch.

1

Tôi thu bé, con người đã gần liên với độc lập mình qua lũy tre

làng, dòng sông, bän đä, nhäng bä biän thä mäng, nhäng núi non hùng vĩ, nhäng danh lam thäng cänh... tät cä, góp phän täo ra tâm hän, tính cách và tình yêu cäa mäi ngäi, tä đó hình thành nhäng mäi dây ràng buäc, nhä thä mà khi có ngoäi xâm thì cä dân täc cùng đäng lên, đäng lòng đánh đäi chúng, giành läi täng täc đät, täng ngän rau...

Đó là nhäng điäu có thät. Đã täng xäy ra. Nhäng täm lòng yêu nä äc, nhäng hy sinh vì tä quäc, nhäng anh hùng dân täc... tät cä đäu có thät. Duy chä mät điäu nghäch lý, đó là: trong läch sä nhân loäi CHäA BAO GIä ĐäT Nä äC LÀ CäA NHäN DäN.

Ngày xäa, khi vua Vũ điät đä äc Trä, đäng nên nhà Chu, thiên hä ai cũng tôn phä. Chä có Bá Di, Thúc Tä chä là bät nghĩa, không thèm ăn thóc nhà Chu, cùng nhau lên núi Thú Đäng, hái rau đä nhät. Sau, có ngäi đän bäo: “Nhà Chu đã trä thiên hä, thì näi nào läi chäng phäi cäa nhà Chu, ăn rau núi này chäng phäi ăn rau nhà Chu ä?” Hai ông nghe nói, bèn nhän đäi cho đän chät. Rä ràng thäi äy ngäi ta quan niäm sông núi, käc cä rau räng đäu “cäa nhà Chu” nào phäi cäa nhân dân. Ngay cä hät thóc là do mä hôi nä äc mät cäa nông dân làm nên mà cũng đä äc gäi là “thóc nhà Chu” thì nhân dân còn läi gì?

Trong bài thä “Nam Quäc Sän Hà”, Lý Thäng Kiät cũng xem đät nä äc Viät Nam là cäa vua chúa nhà Lý khi ông viät: “Nam quäc sän hà Nam đä cä” thì thät sä cũng đã “xí phän” cho triäu đình hät räi, còn gì cho đám dân đen näa?! Thäi phong kiän,

Đế t nô c là cäa nhà vua nên mäi có cha truyän con näi, nên trung quân và ái quäc mäi gäp làm mät.

2

Ngày nay ngäi ta nói nhiäu đän dân chä.

Có vä nhä đế t nô c không còn là cäa “nhà Chu” näa, có vä nhä “Nam quäc sän hà” không còn cäa “Nam đä” näa. Väy chäc là cäa nhân dân räi! Thä xem có phäi väy không? Näu cái đế t nô c giàu tài nguyên này, cái quê häng “räng vàng biän bäc” này là cäa nhân dân, sao nhân dân nghèo khä đän väy?

Taäi sao?

Sao nhäng chàng trai nông thôn chân läm tay bùn vän ở nhà tranh vách đất? Sao nhäng cô gái quê phải lên thành phố bán thân? Sao bác phu xích lô vän còng lưng đi p mäi ngày, sao läp trẻ con nhà lao đi ng phäi nhä nhäi mä hôi trong các khu chä xuät, các mä than, các nhà máy chä biän häi sän, lâm sän, nông sän... chä đi kiäm chäa đất n mät trăm đô la mäi tháng? Sao nhân dân lao đi ng vän phải chui rúc trong nhäng căn nhà tồi tàn chät häp?

Näu räng là vàng, biän là bäc thì vàng ở đâu, bäc đi đâu, mà mäi län làm đi ng, xây cäu läi phải vay vän ODA, vay vän Ngân hàng Thế giới, Quỹ tiền tệ Thế giới... đi xäy ra nhäng vä tham những nhäc nhä PMU18, nhä vä cäu Văn Thánh, nhä vä PCI Nhät Bän... và hàng ngàn vä khác? Näu đất nä c này là cäa nhân dân thì sao däu mä khai thác nhäu nhä väy mà dân không giàu? mà Đi ng läi giàu? Näu đất nä c là cäa nhân dân sao läi chä có mät nhóm

các t&#p đ&#n tài phi&#t ph&#t lên nh&# kinh doanh r&#ng, bi&#n, đ&#t đai và lúa g&#o... trong khi nhân dân thì b&# c&#p đ&#t, r&#ng thì b&# phá, thóc lúa thì b&# th&#ng lái ép giá, đ&#y nông dân vào ki&#p s&#ng b&#n cùng?

3

Có quá nhi&#u b&#ng ch&#ng đ&# nói r&#ng trong l&#ch s&# ch&#a bao gi&# đ&#t n&#c là c&#a nhân dân. Đ&#t n&#c ch&# là c&#a nhân dân trong các h&#c thuy&#t, trong văn th&#, trong âm nh&#c. Không pha&#i cu&#a nhân dân. Đ&#t n&#c ch&# là c&#a nhân dân trong hoài ni&#m tu&#i th&#, trong tâm tình chôn nhau c&#t rún. Trên th&#c t&# đ&#t n&#c bao gi&# cũng là tài s&#n riêng c&#a giai c&#p c&#m quy&#n.

Ngày xưa thì đặt nợ là của vua chúa, ngày nay đặt nợ là của các chính quyền.

Còn nhân dân?

Ngoài trừ số ít giàu có ở các đô thị lớn, đa số nhân dân lao động, công nhân, nông dân, công chức, tổ chức ăn lương...chúng có được một căn nhà nhỏ, một mái tranh nghèo, một cái chuồng tằm trong xóm lao động hay dúi gặm củ.

Nháng nhà hàng, nháng khách sạn sang trọng, nháng vũ trường xa hoa, nháng cửa hàng láy kia không phải của nhân dân.

Nháng khu đô thị mới, nháng resorts, nháng sân golf, nháng câu lạc bộ quần vợt, nháng cuộc thi hoa hậu liên miền kia... không bao giờ là của nhân dân.

Nháng mỏ bột-xit, mỏ than, mỏ dầu trữ giá hàng ngàn tỷ đô la kia, nháng lâm sản, hải sản vô tận kia...cháa bao giờ

là c a nhân dân.

Nhân dân ch có cái t chim bé nh c a mình, nhân dân ch có v i cà, con m m, c khoai, r y b p, chi c xích lô đ p, chi c xe máy đ ch y xe ôm, đ đi làm m i ngày.

Nhân dân không bi t nghe nh c giao h ng, không bi t hát Opera, nhân dân ch bi t rao: “Cháo huy t đây!” “Bánh mì nóng giòn đây!” “Báo m i đây!” “Mài dao mài kéo đây!” ...

Nhân dân không có vé vào xem thi hoa h&#u hoàn vũ hay xem trình di&#n thi&#i trang, nhân dân ch&# có năm ngàn đ&#ng đ&# tr&# m&#t cu&#c xe ra đ&#ng đ&# u đ&#&#ng Huy&#n Trân Công Chúa và g&#i: “Đi ch&#i không anh?”.

Nhân dân không có ai b&#o v&#, ch&# bi&#t ch&#y tr&#i ch&#t khi b&# công an đem xe t&#i xúc v&# đ&#n đ&# “làm s&#ch thành ph&#.”

Trong thi&#i chi&#n, bao gi&# nhân dân cũng b&# xem nh&# m&#t thi&# “tài

nguyên”, mặt “ngu&#n c&# b&# p d&# i dào”
s&#ng sàng cung c&# p cho chi&#n tr&#&#ng
đ&# giành th&#ng l&#i trong các cu&# c
chi&#n tranh mang danh nghĩa “gi&# i
ph&#ng” “ch&#ng ngo&# i xâm” “thánh
chi&#n” “v&# qu&# c”...

T&# i nghi&# p cho hàng trăm th&# h&#
nh&#ng ng&#&# i lính đã ngã xu&#ng trong
các cu&# c “chi&#n tranh th&#n thánh” &# y
đ&# r&# i cu&# i cùng đ&# t n&#&# c l&# i l&# t vào
tay mặt nhóm “đ&#ng h&#&#ng” chuyên
ngh&# v&# vét.

Đot nác đß bß cßng đßt.

Giß đây, đßi vßi nhân dân Vißt Nam, nßu đßt nác có còn đß cß chút ý nghĩa, chính là vì nó đang ôm giß trong lòng nó xßng cßt cßa nhßng ngßi thân đß chßt vì mßt lý tßng hoang đßng và mßt ßc mß không bao giß có thßt.

4

Trung Qußc chißm đßo Hoàng Sa, rßi Trßng Sa. Vài trăm

ngá i bi&#u tình b&# đ&#n á&#p, b&#
b&# t, b&# đ&#e d&# a. Nhi&# u ng&# i h&# i
tôi: “Sao không th&# y ông vi&# t v&#
Hoàng Sa, Tr&# ng Sa mà ch&#
vi&# t v&# nhân quy&# n, v&# dân
ch&# ?”

Ch&# ng l&# tôi l&# i ph&# i tr&# l&# i nh&#
th&# này:

“V&# hai hòn đ&# o y ng&# i ta đã

dâng cho Tàu r&#i. Ai đòi l&#i
đ&#i c? Mà n&#u nh&# có đòi đ&#i c
thì cái lãnh th&# giàu tài nguyên
y cũng đâu ph&#i c&#a nhân
dân. Hai hòn đ&#o y cũng s&# là
tài s&#n c&#a nh&#ng k&# c&#m
quy&#n và b&#n tài phi&#t, cũng s&#
b&# chúng chia chác nhau mà
ăn thôi.”